

27 Δεκεμβρίου, 1985

[ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗΣ, Πρ., Α. ΛΟΪΖΟΥ, ΜΑΛΑΧΤΟΣ,
ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ, ΛΩΡΗΣ, ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ, ΠΙΚΗΣ,
ΚΟΥΡΡΗΣ, Δικασταί]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 149(β) ΤΟΥ
ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ.

- Α. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΛΑΔΑΣ ΚΑΙ ΑΛΛΟΙ,
Β. ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ ΤΟΥ
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ (ΔΗΚΟ)
ΣΤΗ ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ,

Αιτούντες.

(Υποθέσεις Αρ. 1061/85 και 1062/85).

5 Συνταγματικό Δίκαιο—Σύνταγμα, Άρθρα 135, 149(β),
72, 78.1 και 73.12—Διαδικαστικός Κανονισμός Ανωτά-
του Συνταγματικού Δικαστηρίου Καν. 15(2) (β)—Αί-
τηση για παροχή άδειας έναρξης διαδικασίας δυνάμει
του Άρθρου 149(β) για ερμηνεία λόγω ασάφειας του
Άρθρου 72 αναφορικά με την εκλογή Προέδρου της
Βουλής των Αντιπροσώπων.

10 Οι αιτούντες στις δύο παρούσες υποθέσεις ζητούν
βάσει του Κανονισμού 15(2) (β) του Διαδικαστικού
Κανονισμού του Ανωτάτου Δικαστηρίου άδεια του Δι-
καστηρίου για έναρξη διαδικασίας δυνάμει του Άρθρου
149(β) του Συντάγματος για ερμηνεία από το Ανώ-
τατο Δικαστήριο λόγω ασάφειας του Άρθρου 72 του
15 Συντάγματος αναφορικά με την εκλογή Προέδρου
της Βουλής των Αντιπροσώπων.

Αποφασίσθηκε, διαφωνούντων των κ.κ. Πική και
Κούρρη, Δικαστών:

20 (1) Ο Κανών 15(2) (β) του Διαδικαστικού Κανони-
σμού του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου, που
έγινε σύμφωνα με το Άρθρο 135 του Συντάγματος
προβλέπει ότι για την έναρξη διαδικασίας για ερμηνεία
του Συντάγματος δυνάμει του Άρθρου 149(β) σε πε-
ρίπτωση όπως η παρούσα απαιτείται η προηγουμένη
25 άδεια του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου (τώ-
ρα Ανωτάτου Δικαστηρίου).

(2) Φαίνεται ότι υπάρχει προς εξέταση θέμα ασά-
φειας του Άρθρου 72 του Συντάγματος σε συσχετι-
σμό με το Άρθρο 78.1. Η εκλογή Προέδρου της Βου-

λής των Αντιπροσώπων έχει υψίστη πολιτειακή σημασία και οι αιτούντες βουλευτές επηρεάζονται άμεσα από την ερμηνεία και εφαρμογή του Άρθρου 72 αναφορικά με την εκλογή Προέδρου της Βουλής των Αντιπροσώπων. Γι' αυτό και δίδεται η αιτούμενη άδεια στους αιτούντες βουλευτές.

5

(3) Δεν μπορεί να δοθή η ζητούμενη άδεια στην υπόθεση 1061/85 στους αιτούντες βουλευτές ως αποτελούντες την Κοινοβουλευτική Ομάδα του Δημοκρατικού κόμματος γιατί η εν λόγω ομάδα δεν έχει ακόμα συσταθεί δυνάμει του Άρθρου 73.12 του Συντάγματος. Γι' αυτό ακριβώς και δεν δίδεται η αιτούμενη άδεια στην υπόθεση 1062/85 η οποία και ως εκ τούτου απορρίπτεται.

10

Διαταγή ως ανωτέρω.

15

Αποφάσεις αναφερόμενες στην απόφαση:

Δημοκρατία ν. Χαράλαμπου Ζαχαρία, 2 Α.Α.Σ.Δ. 1,

Μουτερίσογλου και άλλοι ν. Υπουργικού Συμβουλίου, 5 Α.Α.Σ.Δ. 130.

Αίτηση

20

Αίτηση από την Κοινοβουλευτική Ομάδα του Δημοκρατικού Κόμματος για άδεια για έναρξη διαδικασίας δυνάμει του Άρθρου 149(β) του Συντάγματος για ερμηνεία, λόγω ασάφειας του Άρθρου 72 του Συντάγματος αναφορικά με την εκλογή Προέδρου της Βουλής των Αντιπροσώπων.

25

Π. Πολυβίου με τον Χρ. Τριανταφυλλίδη, δια τους αιτούντες.

Φ. Κληρίδης αυτοπροσώπως, ως Βουλευτής, και δια τους άλλους Βουλευτές του ΑΚΕΛ—ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ στη Βουλή των Αντιπροσώπων και, επίσης, δια το ΑΚΕΛ ως πολιτικό κόμμα το οποίο εκπροσωπείται στη Βουλή των Αντιπροσώπων.

30

Μ. Χριστοφίδης αυτοπροσώπως, ως Βουλευτής, και δια τους άλλους, εκτός του κ. Α. Μαρκίδη, Βουλευτές του Δημοκρατικού Συναγερμού (ΔΗΣΥ) στη Βουλή των Αντιπροσώπων.

35

Α. Μαρκίδης αυτοπροσώπως, ως Βουλευτής, και δια τον Δημοκρατικό Συναγερμό (ΔΗΣΥ) ως πολιτι-

κό κόμμα το οποίο εκπροσωπείται στη Βουλή των Αντιπροσώπων.

- 5 Ε. Ευσταθίου και Δ. Ηλιάδης αυτοπροσώπως, ως Βουλευτές, και δια τους άλλους Βουλευτές του Σ.Κ. ΕΔΕΚ στη Βουλή των Αντιπροσώπων και, επίσης, δια το Σ.Κ. ΕΔΕΚ ως πολιτικό κόμμα το οποίο εκπροσωπείται στη Βουλή των Αντιπροσώπων.

- 10 ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗΣ Πρ. ανέγνωσε την απόφαση του Δικαστηρίου: Στις δυο αυτές υποθέσεις που καταχωρήθηκαν στις 23 Δεκεμβρίου 1985, ενώπιον του Ανωτάτου Δικαστηρίου, το οποίο ασκεί και την δικαιοδοσία του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου, οι αιτούντες ζητούν, δυνάμει του κανονισμού 15(2) (β) του Διαδικαστικού Κανονισμού του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου, την άδεια του
- 15 Ανωτάτου Δικαστηρίου για έναρξη διαδικασίας, δυνάμει του Άρθρου 149(β) του Συντάγματος, για ερμηνεία, λόγω ασάφειας, του Άρθρου 72 του Συντάγματος αναφορικά με την εκλογή Προέδρου της Βουλής των Αντιπροσώπων.

- 20 Όλοι οι αιτούντες Βουλευτές στην υπόθεση 1061/85 (Α 1-16) είναι οι Βουλευτές του Δημοκρατικού Κόμματος στη Βουλή των Αντιπροσώπων.

- 25 Κατόπιν οδηγιών του Ανωτάτου Δικαστηρίου εδόθη η ευκαιρία εις όλους τους Βουλευτές του ΑΚΕΛ - ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ, του Δημοκρατικού Συναγερμού (ΔΗΣΥ) και του Σ.Κ. ΕΔΕΚ, στην Βουλή των Αντιπροσώπων και επίσης, στο ΑΚΕΛ, στον ΔΗ.ΣΥ. και το Σ.Κ. ΕΔΕΚ, ως πολιτικά κόμματα τα οποία εκπροσωπούνται στην Βουλή των Αντιπροσώπων, να εκφράσουν τις απόψεις τους αναφορικά με την άδεια την οποία ζητούν οι αιτούντες.

- 30 Η ακρόαση των υποθέσεων αυτών ενώπιον του Ανωτάτου Δικαστηρίου έγινε στις 24 Δεκεμβρίου 1985, και εν σχέσει και με τις δυο εκδίδεται η παρούσα ομόφωνη Απόφαση από την πλειοψηφία των Μελών του Δικαστηρίου (Μ. Τριανταφυλλίδη, Α. Λοΐζου, Γ. Μαλαχτό, Δ. Δημητριάδη,
- 35 Α. Λώρη και Δ. Στυλιανίδη):

1. Ο Διαδικαστικός Κανονισμός του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου εεεδόθη δυνάμει του Άρθρου 135 του Συντάγματος και ο κανονισμός 15(2) (β) του εν λόγω

Διαδικαστικού Κανονισμού ορίζει ότι για την έναρξη διαδικασίας για ερμηνεία του Συντάγματος, δυνάμει του Άρθρου 149(β) του Συντάγματος, εις περίπτωση όπως η παρούσα, απαιτείται η άδεια του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου, και τώρα του Ανωτάτου Δικαστηρίου.

5

2. Φαίνεται ότι υπάρχει προς εξέταση θέμα ασάφειας του Άρθρου 72 του Συντάγματος σε συσχετισμό, όπως ισχυρίζονται οι αιτούντες Βουλευτές, με το Άρθρο 78.1 του Συντάγματος, αναφορικά με την εκλογή Προέδρου της Βουλής των Αντιπροσώπων. Η Βουλή των Αντιπροσώπων αποφάσισε ομόφωνα, στις 12 Δεκεμβρίου 1985, να παραπέμψει το προαναφερθέν θέμα στο Ανώτατο Δικαστήριο και αν και η απόφαση της αυτή δεν υλοποιήθη εντούτοις δεν ανεκλήθη αλλά μόνο ανεστάλη στις 19 Δεκεμβρίου 1985.

10

15

3. Η εκλογή Προέδρου της Βουλής των Αντιπροσώπων έχει υψίστη πολιτειακή σημασία και οι αιτούντες Βουλευτές επηρεάζονται άμεσα από την ερμηνεία και εφαρμογή του Άρθρου 72 του Συντάγματος αναφορικά με την εκλογή Προέδρου της Βουλής των Αντιπροσώπων.

20

4. Ενόψει όλων των ανωτέρω δίδεται η αιτούμενη άδεια του Δικαστηρίου εις τους αιτούντες Βουλευτές εις την υπόθεση 1061/85 για έναρξη διαδικασίας δυνάμει του Άρθρου 149(β) του Συντάγματος. Δεν δίδεται όμως η αιτούμενη άδεια εις την υπόθεση 1061/85 εις τους αιτούντες Βουλευτές ως αποτελούντες την Κοινοβουλευτική Ομάδα του Δημοκρατικού Κόμματος στη Βουλή των Αντιπροσώπων διότι η εν λόγω Ομάδα δεν έχει ακόμη συσταθεί δυνάμει του Άρθρου 73.12 του Συντάγματος, και για τον ίδιο λόγο δεν δίδεται η αιτούμενη άδεια εις το Δημοκρατικό Κόμμα εις την υπόθεση 1062/85 η οποία ως εκ τούτου απορρίπτεται,

25

30

5. Το Ανώτατο Δικαστήριο καθορίζει ως ακολούθως την περαιτέρω διαδικασία στην υπόθεση 1061/85:

(α) Η αίτηση δυνάμει του Άρθρου 149(β) του Συντάγματος εκ μέρους των αιτούντων Βουλευτών να καταχωρηθεί και να επιδοθεί σήμερα εις όλους τους άλλους Βουλευτές, μέσω της Βουλής των Αντιπροσώπων.

35

(6) Η ακρόαση της υπόθεσης ορίζεται αύριο 28η Δεκεμβρίου 1985, στις 10 π. μ.

Αρ. υπ. 1061

5 ΠΙΚΗΣ Δ.: Η ομάδα Βουλευτών του Δημοκρατικού Κόμματος, 16 από τους 56 Βουλευτές της νέας Βουλής των Αντιπροσώπων, εξαιτείται άδεια για καταχώρηση αιτήσεως για ερμηνεία του Άρθρου 72 του Συντάγματος που προνοεί για την εκλογή Προέδρου του Σώματος.

10 Η αίτηση στηρίζεται στο Άρθρο 149(β) του Συντάγματος που ορίζει ότι το Ανώτατο Δικαστήριο έχει αποκλειστική δικαιοδοσία για την ερμηνεία του Συντάγματος σε περίπτωση ασάφειας.

Οι Βουλευτές των άλλων κομμάτων ενίστανται στην αίτηση για δυο βασικά λόγους:

15 1) Ότι η προσφυγή είναι πρόωρη γιατί η Βουλή ευρίσκεται στο στάδιο επιλύσεως του θέματος και

2) Ότι το Σύνταγμα δεν παρουσιάζει οποιαδήποτε ασάφεια που να δικαιολογεί την παρέμβαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου.

20 Η ρύθμιση θεμάτων που ανάγονται στη σύσταση και λειτουργία της Βουλής των Αντιπροσώπων αποτελεί, κατά την εισήγηση τους, προνομία της Βουλής. Μόνο σε περίπτωση που η Βουλή των Αντιπροσώπων σαν συλλογικό σώμα επιζητεί την ερμηνεία προνοιών του Συντάγματος σαν αναγκαία προϋπόθεση για την άσκηση των εξουσιών της δικαιολογείται η άσκηση από το Δικαστήριο της δικαιοδοσίας που παρέχει το Άρθρο 149 (6).

30 Αφού μελέτησα το θέμα καταλήγω στα συμπεράσματα που συνοψίζω πιο κάτω. Το πλήρες σκεπτικό της αποφάσεως θα δοθεί σε λίγες μέρες, θα καταχωρηθεί στην Γραμματεία του Ανωτάτου Δικαστηρίου και θα διανεμηθεί σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη.

35 1) Το άρθρο 149(6) του Συντάγματος αποτελεί ουσιαστική πρόνοια που καθορίζει την αρχή της Πολιτείας στην οποία παρέχεται δικαιοδοσία για ερμηνεία του Συντάγματος σε περίπτωση ασάφειας. Η αρμοδιότητα αυτή εδόθη

στο Ανώτατο Συνταγματικό Δικαστήριο (και μετά το 1964 στο Ανώτατο Δικαστήριο βάσει του Νόμου 33/64) σε αντιδιαστολή με άλλα Δικαστήρια ή αρχές της Πολιτείας. Η παράλειψη οποιασδήποτε αναφοράς στο Άρθρο 149 (β) σε διαδικούς και διαδικαστικά μέσα δεν είναι τυχαία αλλά αποσκοπεί να τονίσει τον δικαιοδοτικό χαρακτήρα του άρθρου αυτού του Συντάγματος. Σύγκριση των προνοιών του Άρθρου 149 (β) με εκείνες των άρθρων 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 146 και 147 του Συντάγματος στα οποία γίνεται ειδική αναφορά στις αρχές ή πρόσωπα εις τα οποία παρέχεται ένδικο μέσο και τα χρονικά πλαίσια μέσα στα οποία πρέπει να ασκείται ενισχύει τη θέση ότι το Άρθρο 149 (β) έχει καθαρά δικαιοδοτικό χαρακτήρα.

2) Εν πάση περιπτώσει όπως αποφασίστηκε από το Ανώτατο Συνταγματικό Δικαστήριο στην υπόθεση Δημοκρατία ν. Χαράλαμπου Ζαχαρία, 2 Α.Α.Σ.Δ. 1 η δικαιοδοσία για ερμηνεία του Συντάγματος δικαιολογείται μόνο όπου αυτή είναι απόλυτα αναγκαία για επίλυση αναφύεσας διαφοράς. Παραχώρηση άδειας στο στάδιο αυτό ενώ η Βουλή καταβάλλει προσπάθειες για επίλυση του θέματος και σε αντίθεση προς την θέληση της πλειοψηφίας των Βουλευτών θα υπονόμει την αυτοτέλεια και την αυτονομία της Βουλής και θα διεσάλευε την αρχή της διακρίσεως των Εξουσιών. Στην υπόθεση Μουτερίσαογλου και άλλοι ν. του Υπουργικού Συμβουλίου, 5 Α.Α.Σ.Δ. 130 το Ανώτατο Συνταγματικό Δικαστήριο ομόφωνα αρνήθηκε να αναγνωρίσει τους Τούρκους Βουλευτές της Δημοκρατίας σαν όργανο της Πολιτείας και απέρριψε αίτημα τους για εξέταση ισχυριζόμενης παραβίασης των αρμοδιοτήτων της Βουλής των Αντιπροσώπων. Παρόλο που η απόφαση στην υπόθεση εκείνη αφορούσε προσφυγή βάσει του Άρθρου 139 οι αρχές που υιοθετήθηκαν ισχύουν και σε κάθε άλλη περίπτωση δηλαδή ότι καμμία ομάδα Βουλευτών δεν αποτελεί αυτοτελή οντότητα ή όργανο της Πολιτείας.

Όπως τονίστηκε στην πιο πάνω απόφαση μέλη του Νομοθετικού Σώματος των οποίων πλήττονται τα δικαιώματα δεν στερούνται θεραπείας. Το Σύνταγμα, όπως ελέχθη, παρέχει μηχανισμούς για προστασία των δικαιωμάτων των Βουλευτών και την κατοχύρωση του Κράτους Δικαίου. Στην προκειμένη περίπτωση δεν έγινε καμμία εισήγηση ότι πλή-

γηκαν δικαιώματα των αιτητών ή οποιουδήποτε από αυτούς.

Όπου ο Συνταγματικός νομοθέτης επεδίωξε να δώσει δικαίωμα σε μερίδα της Βουλής να προσφύγει στο Ανώτατο Δικαστήριο ανεξάρτητα από την Βουλή σαν συλλογικό όργανο το καθόρ'σε ρητά όπως στην περίπτωση του Άρθρου 143 του Συντάγματος που παρέχει δικαίωμα στο 1/5 των Βουλευτών νεοεκλεγόμενης Βουλής να προσφύγουν στο Ανώτατο Δικαστήριο για να αποφασίσει κατά πόσο συντρέχουν οι προϋποθέσεις για τη ψήφιση νόμων ή λήψη αποφάσεων σύμφωνα με το Άρθρο 68 του Συντάγματος.

3) Προληπτική ερμηνεία των προνοιών του Συντάγματος είναι μέτρο που πρέπει να ασκείται σε εξαιρετικές περιπτώσεις. Διαφορετικά ο ρόλος της Δικαστικής Εξουσίας θα επεκτεινέτο έξω από τα καθιερωμένα πλαίσια που είναι η επίλυση δικαστικών διαφορών.

Δεν είναι έργο των Δικαστηρίων η εκ των προτέρων καθοδήγηση των άλλων δύο εξουσιών της Πολιτείας αναφορικά με την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους.

Αρ υπ. 1062/85

ΠΙΚΗΣ Δ.: Για τους λόγους που εκτίθενται στην απόφαση μου στην Υπόθεση 1061/85, απορρίπτεται κι αυτή η αίτηση. Κατά μείζονα μάλιστα λόγο επειδή η αίτηση αυτή δεν υποβάλλεται από τους Βουλευτές του Δημοκρατικού Κόμματος αλλά από το ίδιο το Κόμμα σαν ξεχωριστή οντότητα.

Αρ. υπ. 1061.

ΚΟΥΡΡΗΣ Δ.: Συμφωνώ με την απόφαση του Δικαστή Γ. Μ. Πική και για τους ίδιους λόγους απορρίπτω την αίτηση για παραχώρηση άδειας καταχωρήσεως προσφυγής βάσει του Άρθρου 149(β) του Συντάγματος.

Είμαι της γνώμης, όπως και ο κ. Πικής, ότι παραχώρηση άδειας υπό τις συνθήκες της παρούσης υποθέσεως θα δημιουργούσε ένα αδικαιολόγητο προηγούμενο στην άσκηση

των Κρατικών Εξουσιών της Πολιτείας.

Αρ. υπ. 1062.

ΚΟΥΡΤΗΣ Δ.: Για τους ίδιους λόγους που απορρίφθηκε η Αίτηση στην Υπόθεση 1061/85, απορρίπτεται κι αυτή η Αίτηση.

5

Διαταγή ως ανωτέρω.

1985 December 27

[TRIANTAFYLIDIS, P., A. LOIZOU, MALACHTOS, DEMETRIADES,
LORIS, STYLIANIDES, PIKIS, KOURRIS, JJ.]

IN THE MATTER OF ARTICLE 149(b)
OF THE CONSTITUTION

(A) GEORGHIOS LADAS AND OTHERS,
(B) THE PARLIAMENTARY GROUP OF THE
DEMOCRATIC PARTY (ΔΗΚΟ) IN THE
HOUSE OF REPRESENTATIVES,

5

Applicants.

(Case Nos. 1061/85 and 1062/85).

10 *Constitutional Law—Constitution, Articles 135, 149(b), 72, 78.1
and 73.12—The Supreme Constitutional Court Rules of
Court, Rule 15(2)(b)—Application for leave to commence
proceedings under Article 149(b) for the interpretation,
because of ambiguity, of Article 72 regarding the election
of the President of the House of Representatives.*

15 The applicants in these two cases seek, under rule 15(2)
(b) of the Supreme Constitutional Court Rules of Court,
the leave of the Court to commence proceedings under
Article 149(b) for the interpretation, because of ambiguity,
of Article 72 of the Constitution regarding the election of
the President of the House of Representatives.

Held, Pikis and Kourris, JJ. dissenting:

20 (1) Rule 15(2)(b) of the Supreme Constitutional Court
Rules of Court, which were made under Article 135 of
the Constitution, lays down that for the commencement of
proceedings for interpretation of the Constitution under
Article 149(b) in a case such as the present one, there
is required the leave of the Supreme Constitutional Court,
25 now the Supreme Court.

(2) It seems that there arises for examination a matter
of ambiguity of Article 72 in conjunction with Article 78.1
regarding the election of the President of the House of

Representatives. Such election is a matter of supreme state importance and the applicants Representatives are directly affected by the interpretation and application of Article 72. In the light of the above the applied for leave is granted to the said Representatives. 5

(3) There is not granted, however, the leave applied for in Case 1061/85 by the applicants Representatives as constituting the Parliamentary Group of the Democratic Party in the House of Representatives because such group has not yet been constituted by virtue of Article 73.2 of the Constitution. For the same reason such leave is not granted to the Democratic Party in Case 1062/85. 10

Order accordingly.

Cases referred to:

Republic v. Charalambos Zacharias, 2 R.S.C.C. 1; 15

Muderrisoglou and Others v. The Council of Ministers, 5 R.S.C.C. 130.

Application.

Application by the Representatives of the Democratic Party in the House of Representatives and by the Parliamentary Group of the Democratic Party for leave of the Supreme Court to commence proceedings under Article 149(b) of the Constitution, for the interpretation, because of ambiguity, of Article 72 of the Constitution regarding the election of the President of the House of Representatives. 20 25

P. Polyviou with *Chr. Triantafyllides*, for the applicants.

Ph. Clerides personally as a Representative and for the other Representatives of ΑΚΕΛ-ΑΡΙΣΤΕΡΑ in the House of Representatives and, also, for ΑΚΕΛ as a political party which is represented in the House of Representatives. 30

M. Christophides personally as a Representative and for the others, except *Mr. A. Markides*, Representatives of the Democratic Rally (ΔΗΣΥ) in the House of Representatives. 35

A. *Markides* personally as a Representative and for the Democratic Rally (ΔΗΣΥ) as a political party which is represented in the House of Representatives.

5 E. *Efstathiou* and D. *Eliades* personally as Representatives and for the other Representatives of Σ.Κ. ΕΔΕΚ in the House of Representatives and, also, for Σ.Κ. ΕΔΕΚ as a political party which is represented in the House of Representatives.

10 TRIANTAFYLIDIS P. read the following decision of the Court: In these two cases which were filed, on the 23rd December 1985, before the Supreme Court, which exercises, also, the jurisdiction of the Supreme Constitutional Court, the applicants seek, under rule 15(2)(b) of the
15 Supreme Constitutional Court Rules of Court, the leave of the Supreme Court to commence proceedings, under Article 149(b) of the Constitution, for the interpretation, because of ambiguity, of Article 72 of the Constitution regarding the election of the President of the House of
20 Representatives.

All Representatives who are the applicants (A1 - 16) in case 1061/85 are the Representatives of the Democratic Party in the House of Representatives.

25 Pursuant to directions given by the Supreme Court an opportunity was afforded to all the Representatives of ΑΚΕΛ-ΑΡΙΣΤΕΡΑ, of the Democratic Rally (ΔΗΣΥ) and of Σ.Κ. ΕΔΕΚ in the House of Representatives, as well as to ΑΚΕΛ, to ΔΗΣΥ and to Σ.Κ. ΕΔΕΚ as political parties which are represented in the House of Representatives, to
30 express their views in respect of the leave which the applicants seek.

The hearing of these cases before the Supreme Court took place on the 24th December 1985 and in relation to both of them there is now given the following unanimous
35 judgment of the majority of the Members of the Court (M. Triantafyllides, A. Loizou, Y. Malachtos, D. Demetriades, A. Loris and D. Stylianides):

1. The Supreme Constitutional Court Rules of Court were made under Article 135 of the Constitution and rule

15(2) b) of the said Rules of Court lays down that for the commencement of proceedings for interpretation of the Constitution, under Article 149(b) of the Constitution, in a case such as the present one, there is required the leave of the Supreme Constitutional Court, and now of the Supreme Court. 5

2. It seems that there arises for examination a matter of ambiguity of Article 72 of the Constitution in conjunction, as the applicant Representatives contend, with Article 78.1 of the Constitution, regarding the election of the President of the House of Representatives. The House of Representatives decided unanimously, on the 12th December 1985, to refer the aforesaid matter to the Supreme Court and though such decision was not implemented it was not revoked but was only suspended on the 19th December 1985. 10 15

3. The election of the President of the House of Representatives is a matter of supreme state importance and the applicant Representatives are directly affected by the interpretation and application of Article 72 of the Constitution regarding the election of the President of the House of Representatives. 20

4. In view of all the foregoing the applied for leave of the Court is granted to the applicant Representatives in case 1061/85 for the commencement of proceedings under Article 149 (b) of the Constitution. There is not granted, however, the leave applied for in case 1061/85 by the applicants Representatives as constituting the Parliamentary Group of the Democratic Party in the House of Representatives because such Group has not yet been constituted by virtue of Article 73.12 of the Constitution, and for the same reason such leave is not granted to the Democratic Party in case 1062/85 which is, consequently, dismissed. 25 30

5. The Supreme Court prescribes as follows the further proceedings in case 1061/85:

(a) The application under Article 149(b) of the Constitution on the part of the applicant Representatives should be filed and served today, through the House of Representatives, on all other Representatives. 35

(b) The hearing of the case is fixed for tomorrow, the

28th December 1985, at 10 a.m.

5   PIKIS J.: The group of Representatives of the Democratic Party, 16 of the 56 Members of the new House of Representatives, applied for leave to file an application for the interpretation of Article 72 of the Constitution that provides for the election of the President of the House.

10   The application is based on Article 149 (b) of the Constitution that lays down that the Supreme Court has exclusive jurisdiction to interpret the Constitution in case of ambiguity.

      The remaining Members of the House, belonging to the other Parties, opposed the application basically for two reasons, because:

15   (1) The recourse is premature as the House of Representatives is in the process of solving the problem that has arisen in relation to the election of the President of the House, and

      (2) The Constitution presents no ambiguity justifying the intervention of the Supreme Court.

20   The regulation of matters referable to the composition and functioning of the House of Representatives constitute, in their submission, a privilege of the House. The Court would be only justified to render an interpretation of the provisions of Article 149 (b) when the House of Representatives itself as a collective body seeks the interpretation of the Constitution as a necessary prerequisite for the exercise of the powers vested in it under the Constitution.

30   After due consideration of the subject, here under consideration, I have reached the conclusions recited hereinafter in synopsis. The full text of judgment will be available in a few days; it will be filed with the Registry of the Supreme Court and copies will be distributed to the interested parties:

35   (1) Article 149 (b) of the Constitution is a substantive provision of the Constitution that specifies the organ of the State with jurisdiction to interpret the Constitu-

tion in case of ambiguity of its provisions. This competence was assigned to the Supreme Constitutional Court (transferred in 1964 to the Supreme Court under Law 33/64) in contradistinction to other Courts or authorities of the Republic. The absence of any reference in Article 149 (b) to litigants and procedural measures was not accidental but aimed to emphasize the jurisdictional character of this article of the Constitution. Comparison of the provisions of Article 149 (b) with those of Art. 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 146 and 147 of the Constitution, that make specific reference to the authorities or persons in whom a right of recourse to the Supreme Constitutional Court vests and the time within which it must be exercised, reinforces the view that Article 149 (b) is exclusively a jurisdictional provision.

- (2) In any case it has been decided by the Supreme Constitutional Court in the case of *Republic v. Charalambos Zacharia*, 2 R.S.C.C., p.1, that invocation of the jurisdiction for interpretation of the Constitution, is only justified where absolutely necessary for the resolution of a dispute that has arisen. Granting leave, at this stage, while the House of Representatives is in the process of solving the matter of election of President of the House in opposition to the will of the majority of the Members of the House of Representatives, would undermine the self-existence and autonomy of the legislative power and would disturb the principle of separation of powers. In the case of *Muderrisoglu and Others v. The Council of Ministers*, 5 R.S.C.C., 130, the Supreme Constitutional Court unanimously refused to recognize the Turkish Members of the House as an organ of the Republic and dismissed their application for examination of alleged violations by the Council of Ministers of the competence of the House of Representatives. Notwithstanding the fact that the decision was given in a recourse under Article 139, the principles adopted therein in relation to the status of a group of Representatives apply in every other case; no group of Representatives constitutes a separate entity or organ of the State.

It was stressed in the above case that Members of the House of Representatives whose rights are prejudiced are not remediless. The Constitution provides mechanism for the protection of the rights of Members of the House and the
5 entrenchment of the rule of law. In the present case no suggestion was made that the rights of the applicants or those of anyone of them were in any sense injuriously affected.

Where the constitutional legislator intended to confer a
10 right of recourse to the Supreme Court on a segment of the House of Representatives independently of the House as a collective organ, it said so expressly as in the case of Article 143 of the Constitution that confers a right on the one fifth of the Representatives of a newly elected House
15 to seek the decision of the Supreme Court as to the existence of "urgent and exceptionally unforeseen circumstances", justifying the taking of any decision under Article 68 of the Constitution.

(3) The pre-emptive or preliminary interpretation of provisions of the Constitution is an extraordinary measure
20 justified only in exceptional circumstances. Otherwise the role of the Court would be extended far beyond the established framework of its jurisdiction, that is, the resolution of judicial disputes.

25 It is not the work of the Court to furnish apriori guidance to the other two powers of the State in the exercise of their competence.

(Further reasons for the judgment given on 27.12.85).

In the judgment given on December 27, 1985, I outlined
30 the reasons for refusing leave to 16 Representatives of the Democratic Party to apply, under Article 149 (b), for the resolution of alleged ambiguities in Article 72 of the Constitution, indicating at the same time that comprehensive reasons for the judgment would soon be delivered. In fulfilment of that obligation the following decision is given that
35 should be read as a part of the aforesaid judgment. The brevity of time between reservation of judgment and its delivery made impossible a comprehensive statement of the reasons in support thereof.

Leave to apply was mainly refused for three reasons:-

- (a) Lack of jurisdiction to invoke the provisions of Article 149 (b) outside the framework of extant legal proceedings.
- (b) Inamenity to assume jurisdiction under Article 149 (b), unless resolution of an ambiguity in the Constitution is material for the determination of a concrete and definable dispute that has arisen. 5
- (c) Undesirability of avoiding an apriori interpretation of the Constitution. 10

A comprehensive exposition of my reasons for the above decision is given below.

ARTICLE 149 (b) OF THE CONSTITUTION— ITS COMPASS AND EFFECT.

Article 149 (b) does not in terms confer a right to seek an interpretation of the Constitution unless resolution of an ambiguity in a constitutional provision is essential for the determination of a judicial proceeding. The wording used to introduce Article 149 “The Supreme Constitutional Court shall have exclusive jurisdiction”—strongly suggests it is a substantive enactment, solely intended to denote the authority of the State vested with jurisdiction to resolve an ambiguity. Paragraph (b) of Article 149 reads: 15 20

“(a)

(b) To make, in case of ambiguity, any interpretation of the Constitution due regard being had to the letter and spirit of the Zurich Agreement dated 11th February, 1959 and the London Agreement dated 19th February, 1959.” 25

The word “exclusive” aims to indicate the organ of the State possessed of jurisdiction to resolve constitutional ambiguities in contra distinction to any other’ judicial body or Authority of the State. Observations in decisions of the Supreme Constitutional Court reinforce the view that Article 149 is solely designed to earmark the body vested with competence to interpret the Constitution in case of ambi- 30 35

guity. As much was specifically stressed in *Nicos Pelides And The Republic (Council of Ministers and Another)*¹.

Article 149 must be read and applied in the context of the constitutional division of judicial power between the
5 Supreme Constitutional Court on the one hand and, the High Court and courts subordinate thereto, on the other. The Supreme Constitutional Court was entrusted with jurisdiction in matters of constitutional and administrative law, while the High Court and courts inferior thereto with jurisdiction in the domain of civil and criminal law. The case
10 of *Osman Saffet and Cyprus Palestine Plantations Co. Ltd. and Another*², exemplifies the circumstances in which a valid recourse to the provisions of Article 149 can be made. Reference under Article 149 (b) was made to the Supreme
15 Constitutional Court by a district court to interpret the provisions of Article 159.3 of the Constitution in view of the ambiguity inherent thereto as to the composition of a civil court where one of the litigants was a juristic entity, that is, a company. An interpretation of the provisions of
20 Article 149.3 was furnished in order to guide the competent judicial authorities to determine the composition of the district Court. In the *Cooperative Grocery of Vasilias Ltd. and Charalambos N. Ppirou and Others*³, it was made abundantly clear that only the Supreme Constitutional Court
25 was vested with jurisdiction under Article 149 (b) to clarify constitutional provisions fraught with ambiguity to the exclusion of any other Court of the Republic. Article 149 is, it appears to me, a jurisdictional enactment intended to distinguish the judicial body vested with competence to resolve ambiguities in the Constitution to the exclusion of
30 any other Court or Authority of the Republic. The attempt of the constitutional legislator to specify that only a judicial body would have jurisdiction to interpret the Constitution, was not superfluous. Some countries acknowledge jurisdiction to interpret the law to non judicial authorities as, indeed,
35 it is the case with the Constitutions of Greece of 1952⁴ and 1975⁵, that provide that the authentic interpretations

¹ 3 R.S.C.C. 13.

² 4 R.S.C.C. 87.

³ 4 R.S.C.C. 12. 17.

⁴ Article 26.

⁵ Article 27.

of laws is a competence of the legislature.

Article 149 (b) is not an isolated provision in its effect, but conforms to the pattern of separation of powers enshrined in the Constitution, acknowledged by the Supreme Court as "the basis of our constitutional structure"¹. Consistently with our scheme of separation of powers underlying our Constitution, it has been repeatedly held that the interpretative function of the Constitution, and laws made thereunder, is the exclusive province of the judiciary². 5

In *Re Georghiou*³ I intimated that Article 149 cannot be invoked outside the context of a substantive conflict. More extensively, the ambit of Article 149 was debated in *Attorney-General v. Georghiou*⁴. Although there are dicta that tend to suggest that Article 149 (b) may confer adjectival rights too, outside the context of extant legal proceedings, they are obiter because in that case a definite dispute had arisen as to the implementation of a judicial order whereby a Representative was sentenced to imprisonment. The discussion of Article 149 (b) in the above case revolved primarily round the test for determining an ambiguity. 10 15 20

The only decision that directly supports the proposition that Article 149 (b) confers an independent right of recourse to the Court, is the one given in Case No. 6/62 (unreported) of the Supreme Constitutional Court, whereby leave was given to the Vice-President of the Republic to institute a recourse for the interpretation of certain provisions of Article 50 of the Constitution. The case was brought to our knowledge by the learned President of the Court who had a recollection of the case as he was, at the time, a Member of the Supreme Constitutional Court. Leave was granted upon an ex parte application and as 25 30

¹ *Keramourgia «AIAS» Ltd. v. Yiannakis Christoforou* (1975) 1 C.L.R. 38.

² See, inter alia, *The Republic and Charalambos Zacharia*, 2 R.S.C.C. 1, 5; *Malachtou v. Attorney-General* (1981) 1 C.L.R. 453, 457; *Diagoras Development Ltd. v. National Bank of Greece*, (1985) 1 C.L.R. 581; see, also the decision of the Privy Council in *Chokolingo v. A-G of Trinidad* [1981] 1 All E.R. 244, 247, 248.

³ (1983) 2 C.L.R. 1, 9.

⁴ (1984) 2 C.L.R. 251.

we may gather from the record, the range of application of Article 149 (b) was not at all discussed before the Court. Certainly, the Court did not aim to furnish an authoritative interpretation of the compass and ambit of Article 149 (b).

- 5 Moreover, the Rules made by the Supreme Constitutional Court under Article 135 of the Constitution, cannot be read but subject to the Constitution. It is subject to this reservation that r. 15(2) of the Rules must be read and applied. No rule of Court can be enacted beyond the limits
10 of the enabling legislation, in this case Article 149 (b) of the Constitution.

- Comparison of Article 149 with other articles found in the same part of the Constitution, Part IX, remove any doubt that might be entertained as to the exclusive jurisdictional character of this article of the Constitution. It
15 is evident from the provisions of Articles 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 146 and 147 that, where the constitutional legislator intended to confer a right of recourse to the Court in furtherance to a particular provision of the
20 Constitution, it stated this to be the case, expressly. It is no accident that in Article 149 (b) there is total absence of any reference to a right of action.

- To my comprehension this is the first case that the Court is required to define the juristic effect of Article 149 (b)
25 of the Constitution. For the reasons indicated above, I am clearly of opinion it is a substantive provision, solely designed to indicate the Authority of the State vested with jurisdiction to resolve ambiguities of the Constitution. It does not confer any independent right of action.

30 *RECOURSE TO THE SUPREME COURT—
WHEN JUSTIFIED.*

- Even if I were to hold that Article 149 (b) made possible invocation of its provisions outside the context of pending legal proceedings, there would still be insuperable obstacles to assumption of jurisdiction in this case for the reasons given below.
35

The principal function of courts of law is the resolution of defined legal disputes. Courts of law are not advice-

rendering bodies, nor is it their function, under our legal system, to guide anyone in the exercise of his rights. In *Republic and P. Loftis*¹ the Supreme Constitutional Court emphasized that Article 149 can only be invoked if resolution of a constitutional ambiguity is material for the determination of a particular dispute². 5

As we have been informed the newly elected House of Representatives is presently engaged in a process of devising, an appropriate solution to the problem that has arisen, that is, the election of the President of the House of Representatives. No decision has been taken on the subject and, therefore, no dispute exists as to the validity of any decision of the House. To grant leave and assume jurisdiction to interpret Article 72 in the absence of any dispute as to the validity of any act of the Representatives or the House, would be contrary to authority and wholly unjustified. 10 15

Further, assumption of jurisdiction to interpret the Constitution in order to guide the body in opposition to the will of the majority of the Representatives, would undermine the self-existence and autonomy of the House and disturb the principle of separation of powers. Significantly, in *Orhan Muderrisoglou And Others and the Council of Ministers*¹, the Supreme Constitutional Court refused to recognise the Turkish Representatives as an organ of the Republic and dismissed their recourse for alleged violation of the competence of the legislature by the Council of Ministers. The principle behind that decision is that the sovereignty of the legislature is indivisible and cannot be fragmented into its component parts. Of course, the decision in the above case related to a recourse under Article 149 but the principle adopted applies with equal force to every other case; namely, that no group of Representatives constitutes a separate entity or an organ of the Republic. In case of violation of their rights the Representatives are not remediless, as the Court observed in the above case. The Constitution provides appropriate mechanism for the 20 25 30 35

¹ 1, R.S.C.C. 30.

² See, also, *Republic and Charalambos Zacharia*, 2 R.S.C.C. 1

¹ 5, R.S.C.C. 130.

5 protection of injured rights of Representatives and the en-
trenchment of the rule of law. The right of access to the
Court, as stated in *Attorney-General of Trinidad v.*
*McLeod*¹ is safeguarded so long as the judicial system
affords a procedure whereby the person interested in esta-
10 blishing the invalidity of a purported law or decision can
have recourse to the courts of justice "in which the pleni-
tude of the judicial power of the State is vested" for a
declaration of invalidity that will be binding on the legis-
lature.

Where the constitutional legislator intended to confer on
a segment of the House a right of action, independently
of the collective will of the Representatives, it said so ex-
15 pressly in the Constitution, as in the case of Article 143.1
that vests a right on one fifth of the Members of a newly-
elected House to have recourse to the court in order to
ascertain whether "... there exist such urgent and excep-
tional unforeseen circumstances as to justify a House of
Representatives which continues to be in office until the
20 assumption of office of a newly-elected House to make
any laws or take any decisions as in Article 68 provided."

To recapitulate, even if Article 149 (b) made possible
recourse to the Court, independently and outside the con-
text of existing legal proceedings, there would be no justi-
25 fication, for the reasons indicated above, to assume juris-
diction to provide an interpretation of Article 72 in the
circumstances of this case.

APRIORI INTERPRETATION OF THE CONSTITUTION.

30 The apriori interpretation of the provisions of the Con-
stitution by the judicial Authorities, is, by its nature, an
extraordinary measure to which resort could only be had
in exceptional circumstances. Such apriori interpretation is
not intrinsically a judicial function but opinion rendering,
35 ordinarily the task of legal advisers. The Courts declare
the law in order to resolve a dispute as to the validity or
justification of a given act, decision or action and, then,
remedy any deviation from the law or infringement of

¹ [1984] 1 All E.R. 694, 701. Letters B-D (PC).

rights given by law. This is the framework of judicial action.

It is not the function of the Courts to guide the other two powers of the State—the Legislature and the Executive—in the exercise of their respective competence; if this were to happen we would come close to government by the courts, a position contrary to the spirit and letter of the Constitution. Members of both the Legislature and the Executive give, before assuming office, an affirmation of respect for the Constitution and laws made thereunder (see Articles 69 and 59.4, respectively). We cannot but presume consistently with the presumption of legality that they will operate within the limits of their power and in accordance with the Constitution and laws made thereunder. Therefore, to assume jurisdiction to guide them in the discharge of their duties by furnishing an apriori interpretation of provisions of the Constitution, as required in this case, would be nothing less than a denial of this presumption in the case of Members of the House of Representatives.

If we were to entertain the present application, we would be establishing a very dangerous precedent involving the acknowledgment of a right to a minority of members of collective organs of the State, such as the House of Representatives and the Council of Ministers, to have recourse to the Court with a view to forestalling what they foresee to be a decision disagreeable to them. Such a precedent would undermine, I repeat, the sovereignty and autonomy of the other two powers of the State to the detriment of the doctrine of separation of powers.

KOURRIS J.: I agree with the judgment of Pikis, J., and for the same reasons I dismiss the application for leave to file a recourse under Article 149 (b) of the Constitution.

I am of opinion, in agreement with Pikis, J., that granting leave under the circumstances of the present case would create an unjustified precedent in the exercise of State powers.

Order accordingly.